

Közkönyvtárak és könyvtárosok a XXI. században: kihívások és megfelelések

Erdélyi beszámoló
a 2005. május 4. és 5. között
Cegléden megrendezett
szakmai tanácskozásról

Cegléd város kitüntetett figyelmet és elismerést érdemel erdélyi testvérvárosi és könyvtári kapcsolatainak ápolása tekintetében. Ugyanis az anyaország határaitól távol fekvő Székelyföld csaknem minden nagyobb és magyarlakta városával testvérvárosi viszonyt ápol: Sepsiszentgyörggyel, Csíkszeredával, Székelyudvarhellyel, Gyergyószentmiklóssal és Szentegyházzal.

Az idén pedig első ízben lehetővé vált ezen testvérvárosok könyvtárosainak is együtt részt venni a ceglédi Városi Könyvtár kétnapos rendezvénysorozatán.

A gyergyószentmiklósi Városi Könyvtárat másodmagammal képviseltem. Túlzás nélkül állíthatom, hogy az a fölöttébb szívélyes fogadtatás és az azt követő odafigyelés, melyben részesítettek bennünket, minden elismerést megérdemel: úgy éreztük, díszvendégként kezelnek bennünket.

Kerek félnapi utazást követően a rendezvényt megelőző napon érkezünk meg, ugyanis *Babcsán Józsefné Zsuzsanna* igazgatónő figyelme még a legapróbb részletekre is kiterjedt, többek közt arra is, hogy meggyőzött bennünket (ami nem volt nehéz), menjünk egy nappal hamarabb, hogy időnk maradjon kipihenni az utazással járó fáradalmakat és alkalmunk nyíljon egy rövid városnézésre, illetve a könyvtár részlegeinek felkeresésére. Ezáltal betekintést nyerhettünk a ceglédi könyvtár mindennapi tevékenységeibe – ami alapot jelenthet a másnap kezdődött előadássorozat gyakorlatba ültetéséhez.

Ugyanakkor megtapasztalhattuk, hogy az anyaországban sem „kolbászból van a kerítés”, ők is küszködnek nehézségekkel, hiányosságokkal, de emellé emberi képzeletet fölülmúló példás lelkesedés társul a szakma iránt elkötelezett kollégáinkban.

Mindez ösztönző húzóerőként szolgált számunkra, akik még nagyobb nehézségekkel küsz-

ködünk, de nem vagyunk reményvesztettek, és megpróbálunk nyitottak lenni az innovációra, az újra, a korszerűre. És ami talán a legfontosabb: az ideai, ún. „túlélési” könyvvásárlást szolgáló költségvetési kereteink mellé – melyekből szinte művészet gazdálkodni – testvérkönyvtáraink kezelhető segítséget nyújtanak, elég, ha csak a tavalyi látogatásaik alkalmából tett könyvadományokra gondolok.

Tudniillik hasonlóan más székelyföldi városokéhoz, Gyergyószentmiklós Városi Könyvtárának olvasóközönsége is kiéhezett a magyar nyelven megjelent könyvekre, a kilátásaink pedig biztatóak, ugyanis a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumához sikeresen pályázott könyvtárunk is, és idén 850 ezer forint támogatást nyertünk az Illyés Közalapítvány közreműködésével, könyvvásárlásra.

Hiszünk benne, hogy erdélyi közkönyvtáraink előrehaladásában elengedhetetlen tényező részt venni és szerepet vállalni a könyvtárak közti együttműködésben és partnerkapcsolataik ápolásában.

Bízunk benne, hogy a jövőben sikerül nekünk is egyre több hasonló rendezvényt szervezni, melyekre meghívhatjuk magyarországi testvérkönyvtáraink képviselőit is, s ezáltal rendszeres és tartalmas kapcsolatokat építhetünk, bővíthetünk, erősíthetünk és ápolhatunk.

A ceglédi tanácskozást Babcsán Józsefné igazgató nyitotta meg, üdvözölte a rendezvény szép számban megjelent résztvevőit, majd röviden bemutatta a tanácskozás helyszínét, a Gyermekkönyvtár impozáns épületét, melyről megtudhattuk, hogy 1896-ban épült és két éve húszmillió forintot költöttek a felújítására, de igyekeztek az épület jellegzetes díszzeit eredeti állapotukhoz hasonlóan megőrizni.

Ezt követően *Sós János* polgármester mondott köszöntőt.

Az első előadást *Ramháb Mária*, a kecskeméti Katona József Könyvtár igazgatója tartotta *Könyvtárellátási szolgáltató rendszer kialakítása* címmel.

Az előadó olyan egyértelmű és alapvető fogalmakkal kezdte, mint hogy a könyvtár mindenkié, azonban rögtön hozzátette: „De csak akkor, ha mindenki által megközelíthető.” (Itt zárójelben megjegyezném, hogy ez az elvárás, ami a XXI. század könyvtárának arculatában elengedhetetlen fontosságú szerepet tölt be, számunkra még egyelőre álom, azaz terv, mindenekelőtt óriási kihívás, ugyanis a rendelkezésünkre bocsátott szerény anyagi keretből korszerű szolgáltatásokat megvalósítani nagyon nehéz feladatot jelent. Előszörban a mozgássérültek könyvtárlátogatási lehetőségeinek megteremtésére gondolok. Mindenképpen el kell nekünk is gondolkodnunk célszerű és optimális megoldások és feltételek létrehozásán ahhoz, hogy a jövőre nézve teljesíteni tudjuk a következő feladatot, amivel Ramháb Mária folytatta.) „Ha mindenki számára igénybe vehető, illetve mindenkinek nyújtja az őt érdeklő szolgáltatást (ami a dokumentumok köré tömörül).”

Ezután elhangzott néhány konkrét példa: tanácsadás térítés ellenében, például az internet-használatra, pályázati űrlapok kitöltésére vonatkozóan stb.

Következett a KSZR (Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer) infrastruktúrájának bemutatása, többek között az integrált számítógépes rendszerbe kaptunk betekintést. Majd elhangzott a KSZR működési forrásait érintő minőségmegvalósítás fontossága, ami többek közt komoly érdekérvényesítésen alapul és célirányos párbeszédet, szakértelmet, forrásokat és összefogást feltételez. Az előre török szerepe pedig azért fontos, mert mintha, húzóerő mindig kell.

A tanácskozás *Gerber György*, a Pest Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese előadásával folytatódott *Kistélepülések és könyvtáraik Pest megyében* címen. Ennek keretén belül elhangzottak megoldási kísérletek: tények és számok, tervek és lehetőségek.

A délutáni, szakmai tréninghez hasonló programot *Péterfi Rita* és *Vidra Szabó Ferenc* vezette, akik az Országos Széchényi Könyvtár munkatársai.

Az előadás és konzultáció címe *A könyvtáros szerep változása* volt. A szakmánkat talán legjobban érintő és legfontosabb kérdésre, hogy milyen-

nek kell lennie a ma könyvtárosának, kötetlen beszélgetésben kerestük a választ. Interaktívra vált a tanácskozás, komoly párbeszéd alakult ki és mindenki elmondhatta személyes véleményét, elképzelését a jelen és a jövő könyvtárosáról.

Miután az előadók konzultáltak a résztvevőkkel, egyöntetűen jutottunk arra a végkövetkeztetésre, hogy a ma könyvtárosának egyidejűleg kell betöltenie két fontos szerepet. Reneszánsz műveltségű (hagyományos) könyvtárosnak is kell maradnia, de ugyanakkor informatikus szakemberré is kell formálódnia az egyre bővülő követelmények és kihívások függvényében. Ezzel fog kellő presztízst nyerni a szakmánk. Fontos szerep hárul a jövő könyvtárosára a hozzáállás, jártasság és magatartás (az olvasók iránti tisztelet és odaadás) kérdésében is. A cél tehát: minden bennünk rejlő értéket felszínre hozni, illetve az olvasók szolgálatába állítani, mert többnyire rajtunk múlik, hogy mennyire leszünk mi és intézményeink a társadalom és a szakma „üdvöskéi”.

Ezek a kérdések nagyon fontosak és a tanácskozás fontos részét képezték.

A második napi tanácskozás a *SZIKLA* könyvtári rendszer ellátó és letéti moduljának bemutatásával kezdődött, az előadó pedig *Szilágyi Loránd* programozó volt, aki többek közt arra fektetett nagy hangsúlyt, hogy egy könyvtári szoftver akkor jó, ha folyamatosan fejlesztik. Rávilágított, hogy a felhasználói igények alakítása, figyelése és kiszolgálása a programfejlesztők feladata.

Végezetül bemutatkozott *Sepsiszentgyörgy Kiss Jenő* igazgató, valamint *Demeter Lajos* személyében, majd Székelyudvarhely *Hermann Gusztáv* igazgató előadásával. Röviden tájékoztattak könyvtáraik múltjáról, jelenlegi helyzetéről, intézményeik szolgáltatásairól, tevékenységeiről.

A rendezvény tapasztalatcserével, ötletbörzével, múzeumlátogatással zárult. Mi, akik jelen voltunk és profitálhattunk a két nap élményeiből, felbecsülhetetlen értékeiből, megpróbáljuk azokat méltóképpen hasznosítani, gyakorlati kihívásként kezelni és átadni itthon maradt kollégáinknak is.

Köszönjük a ceglédi Városi Könyvtár igazgatójának és minden egyes kollégának az értünk tett fáradozásait, kedvességüket, a ránk pazarolt figyelmüket, amivel bensőséges hangulatot varázsoltak a rendezvénynek és tartalmasan kitöltöttek minden együtt töltött pillanatot.

Csergő Aliz
Gyergyószentmiklósi Városi Könyvtár